

Sjöfartsverket

601 78 Norrköping

Beslut

Datum 2018-03-19
Dnr RAA-2017-5044

Skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Navens fyrplats, Traneberg 1:2, Lidköpings kommun, Västra Götalands län

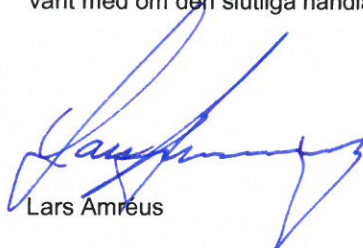
Riksantikvarieämbetet beslutar med stöd av 6 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen att skyddsbestämmelser enligt här bifogade förslag ska gälla för Navens fyrplats.

Redogörelse för ärendet

Enligt beslut av regeringen 2017-12-07 är Navens fyrplats skyddad som statligt byggnadsminne.

Ett förslag skyddsbestämmelserna remitterades 2018-01-11 till den förvaltande myndigheten Sjöfartsverket som inte haft något att erinra mot förslaget.

Beslut i detta ärende har fattats av riksantikvarien Lars Amréus efter föredragning av handläggaren Jan Karlsson. Även t.f. avdelningschefen Emelie Nilsson har varit med om den slutliga handläggningen.

Lars Amréus

Jan Karlsson

Riksantikvarieämbetet
Storgatan 41
Box 5405
114 84 Stockholm
Tel 08-5191 8000
E-post registrator@raa.se
Hemsida www.raa.se
Org.nr 202100-1090
Plusgiro 599 94-4
Bankgiro 5052-3620

Bilaga:
Skyddsbestämmelser med bilaga

Kopia till:

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Västergötlands museum

Lidköpings kommun

RAÄ/Bebyggelseregistret

Bilaga 1 RAÄ dnr RAÄ-2017-5044 2018-03-19

Skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Navens fyrplats, Traneberg 1:2, Lidköpings kommun, Västra Götalands län

Det statliga byggnadsminnet omfattar följande byggnader som markerats på medföljande karta.

1. Fyrbostadshus med fyrtorn, uppfört 1856, tillbyggt 1886
2. Uthus, byggt 1934

Förslag till skyddsbestämmelser

1. Mark i anslutning till byggnaderna ska hållas väl hävdad på ett sådant sätt att karaktären av fyrplats inte förvanskas.
2. Byggnaderna ska vårdas och underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten ska utföras med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart på ett sådant sätt att byggnadernas kulturhistoriska värden bevaras.
3. Byggnaderna får inte rivas, flyttas, byggas om, byggas till eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
4. Ingrepp får inte göras i fyrbostadshusets äldre stomme, rumsindelning eller fasta inredning.
5. Teknisk utrustning i fyren ska bevaras på plats. Nödvändiga moderniseringar av den tekniska utrustningen får göras så länge fyren är i drift. Utrustning som demonteras ska förvaras i fyren.

Om det finns särskilda skäl får, enligt 7 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen, byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsföreskrifterna. En ansökan om tillstånd till en sådan ändring görs hos Riksantikvarieämbetet.

Motivering

Naven är en av Vänerns mest traditionsrika och välkända fyrplatser, centralt belägen och synlig vida omkring. Fyrbostadshuset med fyrtornet är ett av de mest välbevarade och genuina fyrhusen i Vänern. Byggnadstypen är ett exempel på de fabrikstillverkade mindre fyrarna av trä som blev ett komplement till de större fyrarna av sten, tegel eller järn.

Kort historik och byggnadsbeskrivning

På holmen Naven utanför Kållandsö har redan tidigt funnits ett sjömärke och omkring 1830 omnämns en vippfyr. Den nuvarande fyrplatsen anlades 1856 då ett litet fyrbostadshus i trä med en lykta på väggen byggdes. Huset var enkelt och endast tidvis bebott. Huset byggdes till och blev troligen inte färdigbyggt förrän 1886, då det försågs med fyrorn på taket och vitmålades. Huset tillbyggdes också 1906 och fick senare även en liten farstukvist.

Fyrapparaten bestod av en oljelampa med en omgående förgylld parabolisk spegel. 1950 elektrifierades fyren och försågs med nuvarande lins med glödlampa samt AGA-ljus som reserv. Driften automatiserades 1993.

1952 flyttade den sista bofasta fyrvaktarfamiljen in till Kållandsö på fastlandet

Huset är uppfört på en hög sockel av sten med plankväggar som är klädda med förhydningspapp och locklistpanel som vitmålat. Taket är ett sadeltak täckt med skiffer. Fönstren har sexdelade bågar och släta blåmålade omfattningar. Gavlarnas fönster har även blåmålade fönsterluckor. Fyrornet är placerat på taknocken, byggt i trä och vitmålad med en lanternin.

Uthuslängan byggdes 1934 av timmer och innehöll oljebod, vedbod, fähus och dass.

